

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/6922,Notatka-BBN-nt-analizy-rosyjskiego-think-tanku-quotKlub-Izborskiquot-t-pt-Nauka-i-.html>

27.04.2024, 05:15

21.07.2015

Notatka BBN nt. analizy rosyjskiego think-tanku "Klub Izborski" pt. „Nauka i wojny przyszłości”

Przedstawiamy notatkę omawiającą analizę rosyjskiego think-tanku "Klub Izborski - Instytut Dynamicznego Konserwatyzmu", pt. "Nauka i wojny przyszłości", dot. bezpieczeństwa Rosji w kontekście zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. Notatkę przygotował Departament Analiz Strategicznych. Publikowane materiały ograniczają się do części informacyjnej, pomijając wnioski dla bezpieczeństwa RP.

„Nauka i wojny przyszłości” Opracowanie rosyjskiego think-tanku "Klub Izborski"

Współpracownicy rosyjskiego think-tanku "Klub Izborski - Instytut Dynamicznego Konserwatyzmu" W. Iwanow i G. Maliniecki opublikowali opracowanie pt. "Nauka i wojny przyszłości", zawierający analizę bezpieczeństwa Rosji w kontekście zmieniającej się sytuacji geopolitycznej.

Główne tezy autorów dotyczą prawdopodobieństwa "zderzenia cywilizacji" i związanej z nim wojny globalnej, której uniknąć można - na obecnym etapie - dzięki współdziałaniu mocarstw na rzecz świadomego obniżania ryzyk. Najważniejsze - zdaniem autorów - jest powstrzymanie się od prób zmiany równowagi sił między mocarstwami reprezentującymi różne cywilizacje, niedopuszczenie do dalszego wzrostu znaczenia Chin oraz nieingerowanie mocarstw w sprawy "innych cywilizacji".

Rosyjski think-tank "Klub Izborski - Instytut Dynamicznego Konserwatyzmu" (dalej: KI) opublikował opracowanie autorstwa W. Iwanowa (publicysta i informatyk) i G. Malinieckiego (profesor matematyki, szef wydziału w Instytucie Matematyki Stosowanej Akademii Nauk FR) zatytułowane "Nauka i wojny przyszłości", zawierające analizę bezpieczeństwa Rosji w kontekście zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. KI, który zrzesza najwybitniejszych rosyjskich uczonych (w tym jedynego żyjącego rosyjskiego noblistę) i prominentnych polityków jest opiniotwórczym gremium, którego opracowania trafiają na biurko prezydenta Federacji Rosyjskiej W. Putina.

"Nauka i wojny przyszłości" to opracowanie niejednorodne, w którym wyraźnie dostrzegalne są fragmenty analityczne przeplatane elementami publicystycznymi (obszerne odwołania do literatury, również science-fiction), które w niniejszym streszczeniu zostaną pominięte. Najważniejsza teza autorów sprowadza się do stwierdzenia, że druga dekada XXI wieku przyniosła prawdopodobnie najostrejszy zakręt w historii ludzkości i spowodowała wzrost niestabilności i ryzyk, przez co zagrożenie wojną globalną stało się znacznie bardziej prawdopodobne, niż jeszcze kilka lat temu. Przyszłość zależy od tego, na ile skutecznie

ludzkość zdoła w XXI wieku ominąć czyhające pułapki (przede wszystkim demograficzne, technologiczne i surowcowe). W przypadku sukcesu świat stanie się lepszy i bardziej przyjazny, przemysł będzie bardziej wydajny, ustrój społeczny bardziej sprawiedliwy, zaś stosunek ludzi do przyszłości planety lepszy. Co najważniejsze, taki wariant nie wiązałby się z perspektywą wojny. Alternatywa - zdaniem autorów opracowania znacznie bardziej prawdopodobna - to przedstawiona przez Huntingtona koncepcja zderzenia cywilizacji. Wojny w wyniku "zderzenia cywilizacji", w której uczestniczyłyby najważniejsze państwa, skupiające wokół siebie poszczególne cywilizacje nie można wykluczyć. Mogłaby ona wybuchnąć w wyniku eskalacji napięcia między wielkimi grupami społecznymi należącymi do różnych cywilizacji. Obecnie, najbardziej prawdopodobni przeciwnicy to grupy społeczne muzułmanów i niemuzułmanów.

Ryzyka zwiększające prawdopodobieństwo wojny globalnej

Wśród najważniejszych ryzyk, które mogą prowadzić do wojny globalnej wymieniono:

- › **globalne zmiany demograficzne** polegające na przejściu od strategii reprodukcji typu "wysoka śmiertelność - wysoki poziom urodzeń" do strategii "niski poziom śmiertelności - niski poziom urodzeń": zmiany te w państwach rozwijających się zachodzą później niż w państwach rozwiniętych, co powoduje narastające zróżnicowanie poziomu życia oraz perspektywę konfliktu i kolejnych fal migracji;
- › **patologię systemów finansowych** polegającą na zastąpieniu pozytywnego sprzężenia: wzrost produkcji -> wzrost spożycia-> rozwój nauki i technologii -> redukcja cen dzięki innowacjom i efektowi skali -> zwiększenie produkcji przez system finansowy, który generuje zyski wirtualne, dopuszcza płatności elektroniczne pozwalające na miliardowe transfery, co zwiększa możliwości prowadzenia wojen finansowych na potężną skalę;
- › **presję na środowisko naturalne** polegającą na tym, ludzkość eksploatuje o 20 proc. więcej bogactw naturalnych niż planeta jest w stanie odtworzyć, świat zbyt szybko wykorzystuje dostępne zasoby, a różnice w ich wykorzystaniu przez bogatych i biednych osiągają kilkaset procent. Gdyby cały świat zaczął żyć według standardów obowiązujących w Kalifornii, to większości spośród zasobów naturalnych Ziemi wystarczyłoby na dwa i pół roku;
- › **nierównomierność rozwoju** polegającą na tworzeniu warunków dla globalnych konfliktów/wojen światowych. Aby utrzymać tę sytuację, państwa bogate potrzebują szybkiej militaryzacji i wysokiego poziomu zbrojeń.

Sposoby uniknięcia wojny globalnej

Autorzy opracowania zaproponowali następujące sposoby wyeliminowania ryzyka wybuchu wojny globalnej:

- › **wycofanie się państw z działań prowadzących do zmiany równowagi sił** między cywilizacjami i reprezentującymi je mocarstwami ponieważ mogą one doprowadzić do jeszcze większego wzrostu znaczenia Chin; stanowiłoby to przesłankę do zdestabilizowania równowagi międzynarodowej. Aby uniknąć globalnej wojny między cywilizacjami, mocarstwa powinny powstrzymać się od ingerowania w konflikty, jakie mają miejsce w innych cywilizacjach ("**Ukraina stanowi ważną część świata Rosji, toteż organizowane przez USA próby oderwania jej od Rosji stwarzają jeszcze jedno zarzewie konfliktu**").
- › **rezygnację z nieprzemysłanej redukcji potencjału nuklearnego**. Analizy dowodzą, że istnieją

granice redukcji broni strategicznej, po przekroczeniu których potencjalni agresorzy odczuwają pokusę rozwiązania wszystkich problemów za pomocą przyciśnięcia jednego guzika. Najważniejsze jest pytanie, w jaki sposób redukcja arsenału nuklearnego wpłynie na zróżnicowanie statusów geopolitycznych USA i Chin, które rozwijają się znacznie szybciej niż USA i - w razie redukcji - dogonią je o 8 lat wcześniej niż poprzednio zakładano. Dlaczego więc USA dążą do zredukowania broni atomowej? Prawdopodobnie dlatego, że dysponują już "asem w rękawie" - nową bronią strategiczną, której nie uwzględni żadne porozumienie o redukcji broni atomowej, a której siła uderzeniowa będzie porównywalna z siłą broni atomowej.

Nowe zagrożenia dla Rosji

Do nowych zagrożeń dla Rosji zaliczono:

- › **nieprawdziwy wizerunek władz rosyjskich na Zachodzie.** Autorzy artykułu wysunęli tezę, że nawet najnowocześniejsza broń atomowa i potencjał jądrowy są bezużyteczne, jeżeli przywódcy państwa nie są zdolni do wydania rozkazu wykorzystania tego potencjału. Od ponad 20 lat zachodni politycy przywykli, że ma miejsce sytuacja swoistego paraliżu władzy w Rosji, dlatego nie traktują poważnie żadnych oświadczeń rosyjskich przywódców, jeśli przeczą one zachodnim wyobrażeniom. Sytuacja zaczęła się zmieniać od czasu włączenia Krymu do Rosji: rosyjscy przywódcy, komentując swoje posunięcia, rozważali również możliwość użycia broni atomowej. Mimo tego, niektórzy zachodni politycy i politolodzy wciąż nie traktują nowego rosyjskiego kursu poważnie i próbują "ukarać" Rosję sankcjami. Dlatego prawdopodobna wydaje się próba sił i sprawdzenie, na ile poważne są zamiary rosyjskich elit;
- › **zapóźnienie technologiczne.** Ważną cechą charakterystyczną wojen przyszłości będzie dezorganizacja systemu wytwarzania, przekazywania i wykorzystania wiedzy. Skutkiem tych wojen będzie zapóźnienie technologiczne państwa, wobec którego zastosowano taką formę agresji. Działania takie wobec Rosji trwają od kilku dekad i doprowadziły do degradacji rosyjskiego przemysłu wojskowego, który doskonalili wskaźniki jakościowe produkowanego uzbrojenia, ale nie jest innowacyjny;
- › **elity władzy,** które są dziś słabym punktem Rosji. Zachód powtarza za Z. Brzezińskim, że nie ma niebezpieczeństwa, aby Rosja wykorzystwała swoją broń atomową przeciwko Zachodowi, ponieważ 500 mld dolarów należących do rosyjskich elit spoczywa w zachodnich bankach. Dlatego jednym ze sposobów unicestwienia Rosji mogłyby stać się wojny elit. Realnie rzecz biorąc, państwem rządzi około 80 osób. Wystarczy zdobyć możliwość manipulowania tymi ludźmi, aby uzyskać na nich wpływ: albo poprzez ich rachunki bankowe w innych państwach, albo poprzez szantaż dotyczący ich bliskich, albo poprzez groźbę kompromitacji osobistej;
- › **brak strategii.** Rosja nie posiada dalekosiężnej, rozumnej, uzasadnionej naukowo polityki w większości sektorów, ponieważ nie istnieje strategia, w której zapisane byłyby cele do osiągnięcia, kryteria w oparciu o które można byłoby określić, czy cel został osiągnięty oraz środki, przy użyciu których realizowane będą postawione zadania. Strategii z kolei nie ma, ponieważ nie zostały określone interesy narodowe i nie została nakreślona i zaakceptowana pożądana wizja przyszłości;
- › **broń genetyczna.** Rosja nie jest przygotowana na odparcie ataku bronią genetyczną, która - w odróżnieniu od broni biologicznej, jakiej nie umiano skutecznie wykorzystać w warunkach bojowych - może być skutecznie zastosowana. Dostępna dziś możliwość wyłączenia układu immunologicznego człowieka pozwalałaby na skuteczne użycie broni biologicznej wobec osób, których odporność obniżono przy użyciu broni genetycznej, a jednocześnie zniwelować ryzyko zarażenia własnych zasobów ludzkich. Dlatego właśnie amerykański program ochrony biologicznej obywateli, który ma się zakończyć w 2022 r. jest

jednym z najściślej chronionych programów obronnych w tym państwie.

[Tweetnij](#)